

sept. sigui un prolongament indígena, i no sols trobo que és a tort que Wagner en dubta, sinó que aquesta acc. pot haver estat molt antiga en llatí vulgar, i junt amb la del cat. *sorra* 'arena', 'llot', 'xerri', pot ja venir de la llengua de substrat pre-llatí.

En llengües mediterr. no romàniques: l'àr. magrebí *šabūra* deu venir en gran part de l'it., però en altres llocs seria del cat. o del mossàrab, car s'usa al Marroc i Algèria (Dombay, Beaussier, Cherbonneau), però també a Egipte i segons sembla també en el Líban (Boqtor, i en diversos diccs. impresos a Beirut), car ha passat també al turc (Simonet, s. v. *c. abúra*; Dozy, *Suppl.* I, 815b); del venecià o del dàlmata degué passar al sbcr. *sòvrnja* (Skok, *ARom.* VIII, 158; XIV, 395-406; Deanović, *ARom.* XXI, 270).

Per a l'antiguitat de les accs. en llatí vulgar són importants no sols les accs. aberrants que hem assenyalat en cat., en parlars cast. orientals i en logudorès, sinó també les que veiem en la meitat SO. de la llengua d'oc. No sols *sourro* 'arena' en el b. llgd. d'Agde, sinó que l'acc. 'llot' pallaresa reapareix en el Roergue: *súro* «vase» a Camarès (O. Schüle, *VRom.* II, 260) i «souille, bourbe --», dicc. de Vaysier. Que tot plegat ve de *SABURRA*, amb -AB-, ho prova el gascó pirinenc, on també tenim accs. aberrants: 'xerri d'ovella o cabra' es diu *súra* a l'Alta Vall d'Aran (Arties etc., *Cor.*, *Voc. Ar.*, 130), però *saúra* des de Viella en avall (Montcorbau, Bossost, *ibid.*); a Luixon *sa(h)ourro* f. «fumier de mouton réduit en poudre», a la vall de Louron, de nou, contret en *sourro*: ASchmitt, *Terminologie Pastorale dans les Pyr. C.*, 26; bearn. *sabourre* «gallet plat que l'on fait ricocher sur l'eau» (Lespy-R., Palay); en canvi és poc probable que tinguin res a veure aquí el bearn. *sourrou* i ronc. *txur/zur* (Rohlf, *ZRPh.* XLVII, 404, § 22; *Le Gc.*, § 109), per als quals veg. *sorru* (SORNA); potser sí l'ast. de Gijón *xorra* «gusano del género albión», puix que segons Vigon a Colunga es diu *xagorra*. Per als gc. *sarrabalba* etc., V. *infra*.

L'origen del ll. *SABURRA* no és clar i forma part d'un conjunt obscur. Era tradicional considerar-lo inseparable del ll. *sabulum* 'arena gruixuda', idea versemblant, o almenys seductora; però quan d'aquí es passa a relligar *sabulum* amb els mots per dir 'arena' en grec i en germànic els escrúpols augmenten: gr. *ψάμαθος* i mots connexos, germ. occid. i sept. *sand*; i més creixen encara quan es tracta d'unir aquests amb una arrel verbal-nominal que hom tempteja de trobar en grec (*ψά(τ)ω* 'grato, frego') i en sànscrit (*psāti* 'consumeix', que els indòlegs uneixen amb *hābhasti* 'mantega', a base d'una apofonia anòmala), veg. Pok., *IEW*, 145; Ernout-M. 1032; Walde-H. II, 458; Kluge-M., s. v. *sand*. Es té la sensació d'un seguit d'anells que de dues en dues lliguen, i que hi ha d'haver segments encadenats, però que és ben problemàtic que tot plegat formi una cadena.<sup>4</sup>

El punt més clar és el del sufix: que el de *SABURRA* no és de cap manera indoeuropeu ni explicable per combinacions indoeuropees. Les analogies dels sufixos -URR-, -ARR-, -ERR- ens duen resoltament cap al

món etrusc o reto-etrusc o proto-mediterrani: recordem *Suburra*, *Mamurra*, recordem *viverra*, *Acerra*, recordem it. *ramarro*, *bizzarro*. No vacillo a adherir-me a aquest punt de vista, que ha estat en forma més o menys decidida el d'Ernout, *BSL* xxx, 119; Rohlf, *ZRPh.* XLVI, 136; i Migliorini, *Boll. Assoc. Archeol. Rom.* XIII, 5; cf. Saussure, *Mém.*, 60; Schulze, *Z. Vgl. Spr.* LVII, 275, no tan decidits.

Però s'explica en aquell temps. En tot cas s'imposa descartar els acrobatismes indoeuropeus que feren Muller (*Altit. Wb.*, 395) i Skok (*ARom.* VIII, 158; XIV, 395-406) per explicar -URRA com un resultat itàlic de combinacions indoeuropees; en particular rebutjo l'afirmació de Skok que -URRA (del venecià i dalmàtic) pugui ser la forma originària de -URRA: és -RR- el que es diferencia en -rn- en molts mots pre-romans, mentre que el fenomen contrari és inusitat, almenys en el territori romànic (les teories dels illiristes, que cito vol. I, 665b31, són insegures), veg. els exs. que dono de RR > rn a GAVARRA, a CÒRREC i a SARNA/SARRO, així com vol. I, 665b, n. 6, 683b21, 22, 682b42 etc.

Crec, doncs, que es pot assegurar que *SABURRA* és un mot de substrat probablement proto-mediterrani; també m'inclino a creure que l'alternança ps-/s-/zero (*ψάμαθος/sabulum/ἄμαθος*) és un altre índex de manlleu d'un so estranger (minoic?) En tot cas la tendència a descartar *saburra* de l'indoeuropeu sembla imposar-se: Pokorny l'ha esborrat del seu dīct., Ernout-M. en tracten com d'un mot separat de *sabulum*. En aquest sentit també interessa l'oposició entre la inicial de l'it. *sabbia* (SABULUM) i l'it. *zavorra*, z- que constitueix un altre índex tirreno-rètic, cf. it. *zolfo/sulphur*, *zappa*, *zimarra*, *zocco*, *zucca*, *zufolare*, *zatta*, *zendado*, *zagarella*. Ara bé aquesta z- està confirmada per l'az- de l'a-atag. *zaborro* etc., i per la grafia *çorra* de Taix (provinent d'una zona catalana que llavors encara no confonia ç amb s, *EntreDL* I, 108, m. 2).

DERIV.: *Sorrada* [Ruyra]. *Sorra*: l'InvLC recull *corall sorra* a. 1395 (D. 375) preguntant-se 'corail en poudre?': però sembla que Alart no estava segur de la lectura de la segona r, que imita una mica ondulada; i a continuació posa d'un altre doc. (D. 407) datat de 1394: «coralls, toret e polit; corall *sorta*». Sembla, doncs, que hi havia realment una mena de coral oposat al *coral polit*, però resta el dubte entre *sorrà* i *sorrà* (ni l'un ni l'altre no figuren en *AlcM*).

*Sorral* com a substantiu començaria per ser adj.: *terreno sorral* «havent-se feta una bella carretera vuy dia, en tot lo detràs de la Ciutadela, ab arbres fins a la vora de la Barceloneta --- se allarga molt la vista desde allí a Mataró, en tota aquella costa de mar, sent, el més de aquell terreny, *zorral*, per ser platja», B. de Maldà (*Excurs.*, p. 5); m. «lloc de molta sorra o arena: arenale», Lab. 1840 (id., *DAG*); «és el nom valesà de la rambla», *CostManc.* II, 106, § 418. Més viu que enlloc a Cerdanya-Confient: «el *Sorral* del Jordi» prat que es va negar cap dalt de la Ribera d'Er; *Sorral d'Espluga* prop del Port de Llo (1959); al Capcir i Alt Confient s'acosta a l'acc. de 'clapissa': diferent de *tartera* que són blocs grossos, però les grans clapisses